

PILEGRIMEN

Tom Hare tryller med piletre. Siste oppdrag: løkhuler til barna i Botanisk hage i Oslo.

TEKST TINA AASEN FOTO THOMAS EKSTRÖM

GNISTENE SPRUTER i Botanisk hage. Inni sveisebrillene er kunstner Tom Hare (41) konsentrert i blikket. Det er en ellers rolig onsdagsmorgen i juni, men den britiske kunstneren bråker. Han jobber bak skuret innerst i hagen og har dårlig tid. Om to dager skal kunstverket hans stå ferdig. Eller verkene.

– Her er en åpning hvor barna kan smyge seg inn i hulen, sier Hare og peker mot stålformen til løkfigurene.

Foreløpig består de bare av stål, klare til å flyttes til pilehagen, den organiske lekeplassen i Botanisk hage.

PREMIERT. Tom Hare vant nylig gullmedalje under Chelsea Flower Show i London. Vinnerverket, en piletrebenk med plass til tre personer, formet som et eikeblad, ga ham også publikumsprisen.

– Når folk reagerer med hjertet: «Yeah! We love it!» ... Det betyr aller mest, sier han.

Han har flettet piletre i 17 år, men det var først i 2009, da han fikk et stort oppdrag for den botaniske hagen Kew Gardens i Rich-

mond ved London, at han skapte seg et navn. Der har han blant annet laget noen kjempesopper som gir assosiasjoner til «Alice i eventyrland» og barneboken «I Morgentåkedalen». Hare har også flettet en stor måneskulptur for Anne Hathaway's Cottage, barndomshjemmet til William Shakespeares kone.

Hjemme i verkstedet i Stoke Golding er mobildekningen så dårlig at Hare må klatre opp i treet og inn i dragebolet han har flettet til barna sine. Der sitter han og tar imot ordre fra kunder i Danmark, Tyskland, Kina. Og fra ærverdige Hampton Court Palace, som har bedt ham lage en kopi av dragebolet. Bare mye, mye større.

– Supersize! Vi skulle lage dragebolet i et stort tre i Hampton Court, men lynet slo ned og treet forsvant – så nå bygger vi selve treet også.

NATURENS ELEMENTER. Løkene i stål er klare til å kles med levende piletre. Hare vil trekke og tvinne lange grener inn mellom stålet. Hulene skal stå sammen i pilehagen, der

morgenvåkne barnehageunger virrer rundt og hopper fra stubbe til stubbe.

Før brukte Hare bare piletre i flettekunsten, kanskje litt ask og hassel innimellom, men uten stålrammene vil ikke løkhulene beholde formen like godt.

– Det er første gang jeg lager en konstruksjon av stål, også for å gjøre hulene solide og trygge for barna, sier han.

Piletrefigurene i Botanisk hage er plassert rundt omkring: fem lønnfrukter på rad, steinsopp, beitende sauer og «Kunnskapens eple», et kunstverk som består av et eple som er delt i to. Alle figurene ble flettet av Tom Hare til Botanisk hages 200-årsjubileum ifjor. De intrikate arbeidene tar flere måneder å lage. Disse løkhulene, derimot, er en relativt kjapp affære.

Piletreet tilhører vierfamilien, og verden over vokser rundt 500 arter. Kurvpil, hvitpil og rød-pil er de vanligste sortene som brukes i kurvmøbler og skulpturer. Treet er nesten umulig å få tak i her til lands, i motsetning til i England og Danmark hvor piletre er storindustri. »

TOM HARE

BRITISK kunstner født 1974, Hinckley i Leicestershire.

GIFT, to barn.

ARBEIDER med plantematerialer og særlig piletre. Har dekorert Kew Gardens i Richmond utenfor London, i gang med et prosjekt for Hampton Court Palace i samme område.

AKTUELL med nye figurer i Botanisk hage i Oslo.

NETT tomhare.net

→ **BYTTET GREN.** Tom Hare jobbet med leire til han forelsket seg i piletre. På tre dager skapte han løkhuler til barna som besøker Botanisk hage.

LIVLIG. Når Tom Hare jobber med levende tre, er prosessen spontan og organisk. Stikker du en piletrepinne i jorden, vokser og spirer den nemlig av seg selv.

» Grenene Hare jobber med i Botanisk hage, er importert fra Danmark. Hjemme i England dyrker han pil på egen tomt.

PILETRELAG. Tom Hare tror kunstverkene hans er populære fordi de er så tilgjengelige. Folk kan forstå dem. Og se at tingene er laget for hånd, av et naturlig, organisk materiale.

– Det at jeg gjenskaper elementer i naturen tror jeg også vekker følelser i folk, sier han.

Pilegrenene står og venter i vann på kjølelageret til Naturhistorisk museum sammen med en brokete samling dyr. I motsetning til dyrene lever pinnene i beste velgående, og når de slippes ut i sollyset og flettes i stålet vil de spire med det samme. Endene stikker han bare i bakken.

I pilehagen har barna alt fått en tunnel i piletre som de kan løpe gjennom, flettet av Botanisk hages eget piletrelag.

PIL I HJERTET. Tom Hare er utdannet keramikker. Han dreide boller og vaser helt til han en dag deltok på et kurs i pilefletting.

– Det var et lyspæreøyeblikk! Jeg forelsket meg. Ble helt besatt.

Han begynte å flette kurver i det stille, men nye former vokste snart i hodet og måtte ut.

– Med piletre kan du fortelle så mye om bærekraft, om biomangfold. Når du gir pilepinner til barn og de planter dem, og de kan se dem vokse, strekke seg, få blader og de kan kutte av nye skudd og plante dem eller lage noe nytt...

Hare trekker pusten. Han elsker pil. Eller «willow», som det heter på engelsk (han har for lengst fått tilnavnet «The Willow Man» i Storbritannia). Kunstneren underviser både voksne og barn i fletting. Nylig holdt han to kurs over fire dager i Botanisk hage. Det er ingen stor tradisjon for piletrekunst i Norge, men kursene var fullbooket med i hovedsak kunstnere, og flere terapeuter.

Botaniker Charlotte Sletten Bjorå (41) er førsteamanuensis ved Botanisk museum og den som bragte Tom Hare til Oslo.

– Ser du det treet der? sier hun og peker opp i været hvor et enormt duette strekker seg mot himmelen.

– Det tok 30–50 år før det treet blomstret første gang. Men piletre! Du stikker en gren i jorden og vips.

Hun var i London for å jobbe en periode i Kew Gardens da hun oppdaget Tom Hares figurer. Botanikeren var pilefrelst fra før, men hadde aldri før sett noe lignende.

– Jeg ble så fascinert, det var som å gå inn i et eventyr. Tom har en helt unik forståelse for materialet. Først tenkte vi å la flere ulike kunstnere få utfolde seg i Botanisk hage, men hans uttrykk er så fullkomment at det ble bare ham.

BUEGANG. Tom Hare og hans hjelpere Joe Martin (26) og Pete Zelenczuk (55) ligger etter skjema. Det flettes for harde livet. To netter tidligere lå Hare og grublet, sto opp og tegnet nye skisser. Han bestemte seg for en mer leken form, og forlenget stålet fra toppen av løkene til en stor bue som til slutt går ned i bakken, slik at hver løk får en port som barna kan løpe gjennom.

– Det beste med pilekunst er spontaniteten. Du skjærer en gren og skaper noe. Alt du trenger er en foldekniv, sier Tom Hare. **D2**

→ **1 KJERNEN.** Kunnskapens eple er et av flere kunstverk i piletre som dukket opp til Botanisk hages 200-årsjubileum.

2 FRUKT I FLUKT. Lønnefrukt er de små «helikoptrene» som daler fra lønnetrærne. Her forstørret av kunstneren Tom Hare.

3 PIL I BUE. Kunstneren Tom Hare (til venstre) og assistentene Joe Martin (midten) og Pete Zelenczuk fletter pil med flittige fingre. De tre løk-hulene står ferdige og frodige i pilehagen.

PILETRE

PIL tilhører vierfamilien, som verden over teller 500 arter. I Norge finnes 28 vierarter, de fleste av dem på fjellet.

FLERE piletrearter plantes som prydrær i alleer. Det gjelder særlig skjørpil, hvitpil, babylonpil, kurvpil og rødpil.

PILEN har sterke og myke grener som tørket egner seg godt til møbler og kurvfletting. Friske grener fortsetter å leve og vokse om de plantes i bakken.

